

CD kritika

Georg és Franz Benda: Fuvolaszonáták

Oross Veronika Csizmadia Angelikával és Kousay Mahdival 1996 óta zenél együtt – kamaramuzsikálásukból a Benda-fivérek fuvolaszonátáinak felvétele ad izelítőt.

Oross Veronika főállását tekintve zenekari muzsikus, immár 15 éve a MÁV Szimfonikus Zenekar szólófuvolósa, Kousay Mahdi szintén zenekari muzsikus (2008 óta a Budapesti Fesztiválzenekar tagja), ám több kamaraegyüttes tagja, Csizmadia Angelika zeneiskolai tanár, amellet mind szólistaként, mind kamaraművészként koncertező művész.

Hármutknak köszönhetően világpremierként került rögzítésre hat continuo-kíséretes fuvolaszonáta; a műveket a koppenhágai Királyi Könyvtárban található kézirat másolatból szólaltatják meg. Figyelemreméltó, hogy egyik szerző sem volt fuvolajátékos; az idősebb Franz hegedűs volt és énekes (tenor), az ifjabb Georg pedig elsősorban csembalójátékos, aki hegedülni és oboázni is tudott. A kézirat nem ad közelebbi támpontot a continuo-játékosokat illetően – az előadók a kor általános gyakorlatának ismeretében választották a gordonka és csembalókíséretet.

A felvételen Georg Benda két-két szonátája veszi körül Franz Benda két művét. A hat mű közül csupán egy moll hangnemű (Franz Benda: e-moll szonáta). A háromtétéles szonáták kétarcúak: azonos hangnemű tétéleikkel a barokk szvit leszármazottjai, ám egyszersmind fellelhetőek bennük a (háromtétéles) klasszikus szonáta-típus csírái. Megannyi variációt hallhatunk a lassú-gyors-gyors típusra, ahol az

első élénk tempójú tétel hordozza magában a szonátaforma ígérését, míg a zárótételben a sokáig egymás mellett élő finale-típusok valamelyike jelenik meg. A legnagyobb önállóságot talán a nyitótételek követelik meg a fuvolistától, mindenestre, ezekben mutatkozik meg leginkább a szólista formálási készsége. A gyors tételek ismétlődő szakaszai lehetőséget kínálnak több-kevesebb díszítésre. A Nagy Frigyes kedves muzikusai közé tartozó Franz hegedűdarabjaiban nem bízta az előadókra a díszítéseket, hanem valamennyi tételhez adott díszítési javaslatot. Amennyiben így van a fuvolaszonátáknál is, a leírt kottaszövegen belül a főszövegnek és a díszítéseknek a differenciált megszólaltatása kíván rendkívüli érzékenységet a fuvolistától. Az e-moll szonáta Largójában dallamnak tudjuk felfogni a cadenciázó skálameneteket is. A gyors középtételben pedig már-már a virtuozitás érzetét képes kelteni egyszerű (gyöngyöző!) skálamenettel is. És amikor mutatós

játszanivalója van, boldogan csillogtatja meg technikai felkészültségét (A-dúr szonáta, Vivace).

Ami a felvételt rendkívül élvezetes hallgatnivalóvá teszi, az Oross Veronika játékedve. A stúdiófelvételi tapasztalatok meglete csakúgy, mint hiánya, különbözőképpen tud hatni. Fuvolistánkat nem bénítja meg a perfekcióra-törekvés, hanem mintha megfelelkezne a személytelen mikrofonokról, muzsikál: saját és partnerei örömeire. S abban a biztos tudatban, hogy a felvétel megtalálja majd a közönséget.

A B-dúr szonáta Largójának cadenza-szerű fordulatairól nehéz lenne megállapítani, hogy a lekottázott szólamrészt lelkesíti át, vagy attól meggyőzőek, hogy saját kommentárjait fűzte a tételhez. Imponáló az a biztonság, amellyel a köznyelvi toposzok világában közlekedve, mindenkor figyelemre-készítő tétéleket képes formálni. Megtalálja minden léptékben az érdekeset, a különlegeset, a vicceset, tréfásat, s ha tételen belül többször ismétlődik, mindahányszor teljes jelenléttel adja elő. Az ismétlések során soha semmi nem válik mechanikussá, kiüresedetté, sőt, él az ismétlés megannyi hatás-lehetőségével (formateremtő, komikus, stb.).

Oross Veronika játékát hallgatva, megsejtünk valamit abból a régi zenefogyasztói gyakorlatból, amikor „mindig mást” hallgattak, ám ezek a „más”-ok nagyon hasonlítottak egymásra. És éppen ilyenkor érezzük meg, hogy napjainkban is van létjogosultsága a „kismesterek” zenéje feltámasztásának. Hogy általuk visszkapjuk a nagyság felismeréséhez szükséges képességet – s helyükre kerüljenek a dolgok.

Fittler Katalin

ÖN IS LEGYEN ELŐFIZETŐNK!

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének, valamint a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének közös szaklapja

Megjelenik: évi 6 alkalommal

2011-ben előfizetőknek: **2300 Ft/év**

Eljut: a magyar szimfonikus zenekarokhoz, zenei intézményekhez és a zene iránt érdeklődőkhöz.

Foglalkozik: A magyar és külföldi zenei közélet aktuális történéseivel, szakmai érdekességekkel, hangverseny-kritikákkal,

zenetörténeti írásokkal, hangszer-történettel és a zenészek egészségi bánatmaival, illetve azok megelőzésével és gyógyításával, valamint hangverseny-programokkal. Interjúk, friss hírek és hangverseny-programok online is olvashatók: <http://www.zene-kar.hu/>

Megrendelhető:

e-mailben: info@zenekarujsg.hu